

STANDIÐ SUM EIN MAÐUR, FØ

Leiðin er hin sosialistiska

Javnaðarmanna principiella stóða-
ar, at føroyingar skulu vera við í við-
gerð og endilgari avgerð av øllum
áhugamálum Føroya.

Tá ið felagsmálini, har millum
stór og tydingarmikil áhugamál,
verða viðgjørd og endilgari avgjörð
á danska fólkatínginum, hava fø-
roysku javnaðarmennirnir sjálfandi
allrættisrætt á at taka við føroysku um-
boðanini á danatíngi.

Mál, ið her eru talað um, eru
eingi minni enn:

tey sosiala málini,
heilsumálini við bygging og
rakstri av sjúkrahúsum, lækna-
og heilsuorðum sum heild tikið,
rættarskipanarlógávan við rættar-
umstítingini og domsváldinum,
skulatalið meiri í fíggarligari
enn stjórnmálar merking, herundir
í fyrst og fremst danski luturin í
lønargjaldingini, »Ungdommens ud-
dannelsesfond« og øðrum legat-
og stundnisskipanum undir lésnað-
inum.

peningalagðið við valutaskipanini,
ið vit føroyingar hava fingið at
liggja í einari legu, ið kann sigast
at vera millum heimsins bestu.

læggjarskipanir landsuppbygg-
ini og vinnulivinum viðvíkjandi við
60-miljónargrunninum, egnstíð-
lingslógini, iðnaðarlánsgrunninum
og øðrum lánskipanum.

uttanríkis málini, ið stjórnmá-
skipanin gevur okkum stóran møgulei-
ka at hava ávirkan á ein annan
og meiri sjálvstøðgan hátt, enn vit
hava í dag.

o. s. fr. alt okkum til verndar og
soma sum fólk og tjóð.

Eg skilji ikki og havi ongandi
skilt, hvussu ið sjálfstýrismenn
og flokkar kunnu hava sum stevnu-
mál og mál at avtaka føroysku fólka-
tingssessarnar og harvið lata við-
gerð og avgerð av øllum okkara
felagsmálum á danatíngi til danir
einsamallir.

Eg kundi skilt, sjálfstýrismenn
mikið betri,

um tað just vóru teir, sum lupu
fram við hvassastu mótmælum, um
okkur annar enn teir helt fram
kravið um avtøku av føroysku fólka-
tingssessunum, tí tað mátti verða
náttúrligt fyri ein sjálfstýrismann
at sagt og kraft, at vit føroyingar
skuldu verða við í viðgerð og av-
gerð av øllum málum, ið hava
áhuga føroyinga annaðhvørt tað er
á danatíngi ella aðrastaðni.

Eg takki hátíðvirðu veljarum
fyri álitin, mær hevur verið givið
at varðveita føroyinganna áhuga-
mál á danatíngi.

Eg havi av sonnum kent hetta
fólksins álit mikið skyldubindandi,
tí ríkisdagurin er kanska hitt tydn-
ingarmesta forum, har ið vit kunnu
bera stór og smá mál, men ið
tydingarmikil áhugamál fram fyri
just teir menn, ið hava mest at siga
við størstu skyldu at tæna okkara
fólki sum einum parti av ríkisins
ibúgum.

Eg eri mikið glaður vvir at hava
havið hovi at reisa og tala fyri mál-
um, ið hava haft, og sum til allar
tíðir vilja koma at hava hin stórsta
livevandi tyding fyri fólki okkara.
Av tiliknum málum er sjálfandi
fyrst at nevna stjórnmálanámal-
ið og tey sosiala málini.

Tað feli í míni tíð á ríkisdegi,
at spurningurin um fólkapensjón, av-
lámispensjón, einkupensjón og aðr

ar sosialar fyrriskipanir fyri danir
var til viðgerðar.

Her var umráðandi at fáa ikki
bert eina sosiala forsgarskipan
eisini at gálða í Føroyum, men tað
ráddi ikki minni um at fáa menn
at ásanna sum náttúrligt og rættvíst,
at vit føroyingar sosialt ikki á nok-
rum øki komu at standa aftari enn
danir viðvíkjandi rættindum og
peningahæddum til hin einstaka.

Men hetta var ikki bara sum fót
ur í hosi, tí tann áskoðan og hugs-
an hevið bitu seg fast í monnum,
at føroysku viðurskiptini lógu øðr-
visi fyri hjá gomlum, sjúkum
einkjum og øðrum treingjandi ein
tilfelli var í Danmark, og hevið
henda hugsan og stóða borið við
sær, at tað, ið tann einstaki í Fø-
royum kundi fáa frá tí almenna,
státi, loftingi og kommunum í ellis-
rentu, avlámisrentu og í aðrari
socialari forsgør hægst kundi koma
uppmót 2/3 av tí, sum somu fólk
kundu fáa og finga í Danmark.

Men tað eydnaðist kortini.

Fyrst niðri.
Síðani her heima, hóast javnaðar-
manna uppskotini um somu sosi-
alu forsgør í Føroyum sum niðri
mottu mikla mótsöðu, og sum
kunnugt vórðu feld ferð eftir ferð.

Frá fundinum á tíngi tætt undan
løgtingsvalinum 1958 standa í lög-
tingsgerðabókini viðvíkjandi navna-
kallaðkvøðuni um javnaðarmanna
uppskot um at seta tær sosialu lög-
ir í Danmark í gildi í Føroyum
uppráð nevnið á fólkalokks-
monnum, sjálfstýrismonnum
og sambandsmonnum, ið feldu
málið. Tað vóru teir allar, sum á
tíngi sátu, undan sambandsmaðurin
Georg Lindenskov Samuelsen. Í
miljum teirra sum vóru imóti, vóru
meiri serað mótandafar Jóhan
Poulsen og Andreas Djurhuus og
Poul Petersen.

Hvi siga ósatt í útvarpinum og
siga at eingin mótsöðu hevur verið
móti sosialu lógnum.

Tá ið standi landsstýri tókst at
drála ov leingi við at fáa tær sosi-
alu ábøtur, sum framdar vóru í
Danmark, eisini framdar í Føroy-
um, kundi eg sum fólkatingsmaður
skora á státsministeran.

Um so landsstýri tók sær um
reiggi at fáa ábøturnar framdar av
minum ávum, ella um stýrið gjordi
tað av sær sjálvum, bundið av for-
útsættingunum í lógini, sum framd
vórð undir seinasta landsstýrinum,
kann hvør hugsa sitt.

Men ábøturnar verða framdar í
kandi ári, sjálvt um tær koma í
tíð.

Tað er ikki bara tey lógarupp-
skot og tey mál, sum koma frá tíng-
inum, sum ein føroyskur fólkatings-
maður kann vera við at viðgera og
tala fyri, men eisini og ikki minst
mál, sum eru átróðkandi og líka-
sum verða skapt og reist av um-
støðnum uttan at koma frá tíngi.

Soleiðis bar tað á, at eg fekk
høvi á danska fólkatíngi at reisa
málið um Føroyar sum lim í Norð-
lenska ráðnum og seinri at halda
røðu á fundi á ráðsins stevnu í
Reykjavík og har bera fram tað
náttúrliga ynski um, at føroyingar
máttu verða umboðaðir í Norð-
lenska Ráðnum sum hin sætta
norðlenska tjóðin undir føroyska
flagginum.

Allir menn minnst drátin og
rembingina, ið stóðst av taluni har.

Men stóðan var hein og sterk!

Hon vann og vinurur fyri sær í
hvorjum kasti og vil sigra um vit
ikkilongu kunnu slea at hon hevur
sigrað. Sömberheit státsminist-
arans Kines ók har ið hann egnu
og stjórnar sínar egnu sínar ser
at vilja roynd at frætja hetta fæ-
royska ynski til næsta norðlenska
fundin, og nú fyri nokrum fæm
dagum síðani seði hann, at allir
dansku flokkarnir vóru samdir við
honn at leggja eina eina framtíð
norðlenska fólkatíngin undir
fólkaforsgør. Fundurin hóvur
eina og sama álit og allir norð-
lensku státsmátsararnir vóru

samdir um at útmæla okkara fæ-
royinga limskap í Norðlenska
Ráðnum. Nú verður so spurning-
urin lagdur fyri á fyrsta fundi ráðs-
ins at viðgera og samtykka ta litlu
broyting av lóreglunum fyri ráðið,
sum er neyðug fyri, at føroyingar
kunnu gerast limir. Spurningurin
kemur so aftur fyri á tíngi til góð-
takingar og val av umboðsmanni
(monnum).

Í limaskapinum í Norðlenska
Ráðnum er stórus tjóðskaparlígur
sigur vunnið!

Sigur fyri javnaðarmanna hug-
sjónini, at all okkara tjóðskapar-
mál kunnu greiðast á stjórnmá-
skipan grund og í ríkisfelagskap-
inum, vit hava.

Annað mál við størsta útliti, ið
eg havi havt hovi at reisa á dana-
tíngi, er spurningurin um fleiri
hundrað milliónir, ið okkum tørva
sum lán frá Danmark, danska státi,
fyri at vit kunnu fáa tey rættu
stóru farmaskipini til okkara stóra
lið av skipstórum, stýrimonnum,
maskinistatunum og øðrum góðum
sjónmonum, sum í dag menna ein
fittan part av teimum stóru skip-
num í Danmark, Noregi og Svøríki
og ikki síst aðrastaðni við. Vit
hava so státt fólki, ið er serkent,
specialistar, danir hava peningin og
shippingsskilið, tær serkonu ship-
pingkrefitar, at læna okkum. Her
er ein veldug sek, ein veldug upp-
gáva hjá føroyingum og donum at
taka lógvalat saman um at fremja.

Hetta mál er ein aðalstátur hjá
javnaðarmanni og monnum á fólka-
tíngi at leggja alla orkuna á at
fremja!

Meðan eg eri við henda fyrri okk-
ara føroyingar so tydingarmikla
spurning kann eg ikki annað enn
greiða frá eini teiri syrgiliga
søguliga hending í okkara vinnulivi:

Vit høvdu fingið Oyrnafjall.
Tíngið kom at eiga skipið. Men
tíngið ella landsstýrið, ið tað sat
istáðin fyri landsstýrið, hevði ikki
shippingkrefit til reidar at ástaka
sær farmasingingarviðir fyri landið.

Ein dagin, ið Andreas Samuelsen
og eg sita við ein kaffikopp og
tala um, hvussu ið vit skulu skipa
raksturinn av »Oyrnafjalli«, heldur
hann fyri, at sakin víldi verða sum
fótur í hosi, um vit finga ein
mann, sum hann persónliga kundi
væl, at áttið sær tingsins vegna
at ríkið »Oyrnafjall« og samstundis
so at tíkið tveir, triggjar ungur
menn í shippinglæru. Og tá ið so
teir føroyingarnir vóru útlærdir,
skuldu teir komið aftur til Føroyar
saman við »Oyrnafjalli« og kanska
fleiri øðrum skipum, sum til ta tíð
vóru komin aftrat í hondnum á
hesum framúrskarandi dugiliga
shippingmanni, tí dugiligasta í
Norðanlondum og kanska í allari
verðini.

»Hvor er hesin maðurin?« spyrji
eg.

»Tað er eingin minni enn A. P.
Møller!« svarar hann, men leggur
sindur misstrúgvín til møguleikan
í sinum egnu uppskoti aftrat, at
táð mundi ikki fara at bera til at
fáa henda mæta mann at taka sær
av hesi fyrri hann litlu, min fyri
okkum stóru sek. Men hann lika
sum herðaðist aftur í trænni og
heldur fyri, at A. P. Møller kanska
vildi gjørt tað av nationalum
grundum. Tað var kanska í hansara
eygum líka stórt og ærufult sum
dani at hjálpa føroyingum at koma
at teljast millum frægir í shipping-
heiminum sum at tíkið seg sjálfan
eitt dikk enn longri fram.

Komin til Danmark sum fólka-
tingarmaður skrivaði og tala A. P.
Møller og hoi um ein samráðingur
fund. Eg eri lata falla, hvussu ið
hann samráðingur fullu, við hvørt
tænka ið heldur sterkum, men
menniskjaliga sæð ógviliga æbua-
ligum orðaríki, men einans upp-
lýsa, at úrslitið var, at hann gav
eini sinum í hendi at taka sær av
málum.

So kom dagurin, tá ið eg við
málið frá syni A. P. Møllers, ið var
standi og millum annað spurdi

um vit høvdu officerar og siglingar
fólk til skipið, legði spurningin fyri
»Oyrnafjall«-nevndina.

Eg helt, at nú lá sakin viðvík-
andi »Oyrnafjalli« rakstur greið og
á tryggum grundarlagi. Men lítið
órðu tað meg, at menn skuldu royn
ast so illa, sum teir gjördu.
Løgtingsmaður núverandi lög-
maður Hákon Djurhuus var sum
fólkalokksmaður limur av nevnd-
ini. Hann tók til orða og helt fyri,
at nú høvdu vit fingið eitt stórt
skip til landið. Tað fór ikki at bera
til at bera til at fara at biðja dan-
ir um at umsita tað fyrri okkum.

Tað var tann »apentnationala«
fólkalokksmaðurin, sum talaði,
»apentnationalur« for tilfellet
skyldi.

Men vit og sambandsmenn skuldu
átt meirlutan kortini at tíkið
við hesum stóra kjansi. Men tá
hendur ... tá hendi tað tað heilt
óvanliga og óvænada, at sambands
maðurin í nevndini ikki vildi geva
fólkalokksmonnum — Poul Pe-
tersen var sum slíkur eisini nevnd-
arlimur — eftir sum »apentnation-
alure«. Hann ikki bara tók undir
við fólkalokksmonnum, men
hann aftraði seg ikki við at avseta
javnaðarmannin sum formann og
istáðin velja andstøðmannin Há-
kon Djurhuus til formann »Oyrna-
fjallsnevndar«, sum um hann vildi
undirstrika »landsavikið« at vilja
taka fremmandan danskan serkon-
an shippinggróðing sum lærumeist-
ara.

Hvussu langt vildi lögtingsins
roynd at ognalandinum farmaskip
ikkil verið komin í dag, um ikki
fólkalokkurin og sambandið longu
tá vóru runnin saman og við sin-
um stuttskygni hevði lagt seg tveir-
an fyri hesum velduga framtaki á
farmasingingarlóðini!

Var tað ikki hent, vildi lögtingið
í dag átti ein glasilan farmaskipa
flota, ið eftir fólkatálingin vildi
stáðist fremri enn tann íslenski,
fremri enn hjá flestu londum!

Men føroyingar!
Fyrst og fremst allir siglingar-
menn!

Vit gevast ikki her á hondum!
Tað er eyðsæð, at tað ikki er leið-
in at leggja alla orkuna á at fáa
ein farmaskipaflota av so smáum
skipum, at liv teirra er treytað av,
at manningin fær eina so lága løn,
at hon liggur niðan fyri flestu aðr-
ar lágur lønir. Men vit skulu hava
ein flota, sum av sonnum verður
ein inntøkukelda fyri allar umboð
eins væl og fyri landið og teir, sum
eiga skipini. Ein flota, sum kann



FRANTS RESTORFF

sigla øll hoi og kappast við toir
bestu!

Havið er veldugt!

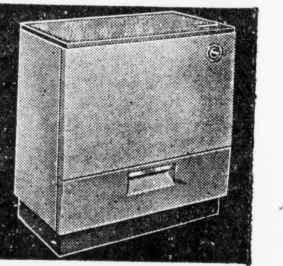
Tað er at kalla tað einasta, sum
av forsyninum er tjóðnytt, natio-
naliserað og lagt atkomuligt og
eins fyri allar partar at troyta
landsvirki sum andelsvirki, parta-
felags sum privatvirki.

Tað, sum er høvuðstakið, er at
fáa skip og virki, lands- og andels-
virki, um vit kunnu vinna meir-
luta fyri tí. Men vit megu undir
ongum umstøðum tæna ella leggja
imóti størstvirki við heimligum
ella fremmandum kapitali, tá ið vit
ikkil hava annað betri, tí einki er
so oyðandi og ræðuligt sum ar-
beisloysi, serliga her í Føroyum,
hvar ið vit hava onga arbeiðsloysis-
skipan eins og menn hava í flestum
øðrum londum.

Sum ta ferðina, tá ið okkum stóð
í boði við landstaki at leggja í
stórum á farmasingingarlóðina,
sviku okkara borgarligu álitismenn,
á tíngi sum uttan tíng, tá ið mögu-
leiki var fyri, at fremmandur kapi-
talar vildi seta upp nútímans fiski-
virki, fyri einar 12-15-20 milliónir
í fyrstu atlogu.

Kanska ikki minni kolsvart aftur
hald kom til sjóndar hjá ferð, tá
ið okkara heimliga smávirksmenn
við einum samlaðum fólkalokki
og einstakum forspákrum innan-
fyri hinar borgarligu flokkarnar
fyrir fyri seg lógu imóti og for-
aðu teirri veldugu tilletlan til sleipi
stóðar — og skipsbyggingarviðir
løgtingi, státi, B & W og F. L.
Smith, partafelagum, aftan fyri
sum trygd fyri, at virkið kom at

HESS-O-DAN
den
**varme-
rigtige
oliekamin**



• dejlig nem varme
• god økonomi
• indbygget tank...

Pf. Valdemar Lützen
Tórshavn — tlf. 1020

Føroya Skipara- og Navigatorørfelag

heldur ársaðalfund í losjuni við Tinghúsvegin týskvöld 3.
januar kl. 8 við hesi dagsskrá:

1. Frágreiðing
2. Roknskapur
3. Nevndarval
4. Ymist

Tórshavn, hin 7. des. 1966
NEVNDIN

